

УДК 371.314.6:372:53, 796.853.011-077
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.79.2.6>

Ю. Г. Паламарчук

кандидат наук із фізичного виховання та спорту,
завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

С. С. Ільченко

кандидат наук із фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

І. В. Райтаровська

старший викладач кафедри спорту і спортивних ігор
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

В. В. Артеменко

старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

І. В. Овчарова

викладач циклової комісії фізичної культури та виховання
Мелітопольського промислово-економічного фахового коледжу

МЕТОДИКА ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ ДО ЗБІРНИХ КОМАНД ЗВО З ОДНОБОРСТВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Нині в більшості закладів вищої освіти (ЗВО) функціонують чисельні секції з одноборств (боротьба самбо, дзюдо, карате, вільна боротьба, греко-римська боротьба, змішані бойові мистецтва ММА тощо). Варто також зауважити, що у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання одноборства є базовими предметами, які забезпечують формування ключових професійних компетентностей у майбутніх офіцерів відповідної інституції сектора безпеки й оборони України. З огляду на результати аналізу науково-методичної, довідкової та спеціальної літератури встановлено, що питанням організації системи спортивного відбору до збірних команд закладів вищої освіти з одноборств (інших видів спорту) присвячено малу кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову частину вибраного напрямку дослідження.

Головною метою дослідження є розроблення методики відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з одноборств (на прикладі боротьби самбо) з використанням сучасних технічних засобів навчання. Під час дослідно-аналітичної роботи були використані такі методи теоретичного дослідження: ідеалізації, формалізації, аксіоматичні, історичні і логічні, сходження від конкретного тощо. Крім цього, було використано власний досвід організації системи факультативних занять у ЗВО з одноборств.

У результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено методику відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з одноборств (на прикладі боротьби самбо) з використанням сучасних технічних засобів навчання. Розроблена нами комплексна методика складається з 5 тестових блоків: 1) лікарський контроль; 2) тестування психологічної стійкості; 3) тестування рівня сформованості основних фізичних якостей; 4) перевірка рівня сформованості спеціальної фізичної (функціональної) підготовленості; 5) діагностично-інструментальний блок. Крім цього, ми очікуємо, що запропонована нами методика сприятиме якісному відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з олімпійських та неолімпійських одноборств. Це своєю чергою забезпечить інтенсифікацію термінів досягнення одноборцями (студентами) максимального спортивного результату. Перспективи подальших досліджень у вибраному напрямі наукової розвідки передбачають апробацію методики відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання з боротьби самбо з використанням VKS «Katsumoto».

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, методика, спортивний відбір, спортивна орієнтація, спортивна селекція, система багаторічної підготовки, технічні засоби.

Постановка проблеми. Чисельні перемоги українських однокорців, таких як Д. Білодід, Ж. Беленюк, А. Волошинов, О. Воропаєв, Г. Зантараєв, В. Ломаченко, В. Руднєв, В. Савінов, О. Усик (та ін.), на змаганнях вищих рангів з олімпійських та неолімпійських видів спорту піднімають імідж держави на міжнародній арені. Це своєю чергою стимулює представників різних груп населення, зокрема студентів закладів вищої освіти до фізичного саморозвитку, що з огляду на популярність зазначених вище атлетів мотивує їх до систематичних занять вибраним видом однокорства.

Нині в більшості закладів вищої освіти (далі – ЗВО) функціонують чисельні секції з однокорств (боротьба самбо, дзюдо, карате, вільна боротьба, греко-римська боротьба, змішані бойові мистецтва ММА тощо). Варто також зауважити, що у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання однокорства є базовими предметами, які забезпечують формування ключових професійних компетентностей у майбутніх офіцерів відповідної інституції сектора безпеки і оборони України.

Розвиток взаємовідносин між ЗВО різних форм власності та типу передбачає організацію «міжвузівських змагань» (студентських спартакіад, олімпіад тощо), що стимулює керівництво профільних кафедр (керівництво ЗВО), а також викладачів-тренерів (штатних тренерів) до впровадження в систему багаторічної підготовки студентів, які спеціалізуються в однокорствах (й інших видах спорту) сучасних методик, програм, а також педагогічних технологій, які забезпечують досягнення атлетом максимального спортивного результату на змаганнях різних рангів. Варто також зауважити, що чітка та збалансована робота викладачів-тренерів, які спеціалізуються в однокорствах і працюють у ЗВО, має відповідний позитивний вплив на імідж держави на світовій арені, адже значна частка членів збірних команд з олімпійських і неолімпійських видів однокорств є здобувачами вищої освіти.

З огляду на вищевикладене, нині актуальним є розроблення методик відбору кандидатів до збірних команд ЗВО з однокорств (інших видів спорту) із використанням сучасних технічних засобів навчання, що сприятиме якісному спортивному відбору та досягненню майбутніми членами збірних команд ЗВО максимальних результатів на змаганнях різних рангів (зокрема у складі національних збірних команд).

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи: кафедри теорії і методики фізичного виховання Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»; кафедри спортивних дисциплін факультету фізичного виховання Уманського державного педагогічного університету імені Павла

Тичини; Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ (сумісний ініціативний науковий проект «Спортивний відбір», 2021 р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у вибраному напрямі наукової розвідки дав змогу визначити низку вчених, які у своїх працях висвітлювали актуальні питання побудови системи багаторічної підготовки однокорців в умовах ЗВО: Г. Арзютова [1], К. Троянова [2], В. Платонова [3], К. Ананченка, О. Хацаюка, Ф. Загуру, Л. Огнюву [4] та інших фахівців (А. Алексєєва, К. Ананченка, Н. Бойченко, В. Мунтяна, М. Хасанова).

У результаті подальшої дослідно-аналітичної роботи нашу увагу привернули наукові праці В. Волкова, В. Філіна [5], А. Дублібського, А. Яценка, В. Ніколаєнка [6], Е. Маляра, Н. Маляр [7], О. Задорожної, Ю. Бріскіна, М. Пітина, І. Вовк, В. Пестернікова [8] та інших учених і практиків (В. Бобошка, А. Дубінського, Г. Тітової, С. Шинкарева, О. Яреценка), в яких окреслені основні напрями організації системи спортивного відбору кандидатів до збірних команд ЗВО з олімпійських та неолімпійських видів спорту.

Цікавими за своїм змістом та сутнісними характеристиками є наукові праці А. Лапутіна, В. Гамалія, О. Архипова, В. Кашуби, М. Носко, Т. Хабінець [9], В. Бізіна, Д. Миргород, О. Хацаюка [10], Б. Кіндзера [11], К. Ананченка, О. Хацаюка [12] та інших учених-раціоналізаторів (Ф. Агашина, В. Болобана, Х. Гроса, Д. Донського, В. Лялька), у яких визначаються ефективні педагогічні технології, технічні засоби навчання, а також сучасний науковий інструментарій, що забезпечує отримання термінової інформації про параметри біомеханічних рухів атлетів у різних видах спорту.

З огляду на результати аналізу науково-методичної, довідкової та спеціальної літератури встановлено, що питанням організації системи спортивного відбору до збірних команд ЗВО з однокорств (інших видів спорту) присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову частину вибраного напрямку дослідження.

Мета статті. Головною метою дослідження є розроблення методики відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з однокорств (на прикладі боротьби самбо) з використанням сучасних технічних засобів навчання.

Для досягнення мети дослідження заплановано вирішити такі завдання:

– здійснити аналіз науково-методичної та спеціальної літератури в напрямі побудови системи багаторічної підготовки однокорців в умовах ЗВО;

– провести моніторинг Інтернет-джерел довідкової та спеціальної науково-методичної літератури в напрямі організації системи спортивного відбору кандидатів до збірних команд ЗВО з олімпійських та неолімпійських видів спорту;

– визначити ефективні педагогічні технології, технічні засоби навчання, а також сучасний науковий інструментарій, який забезпечує отримання термінової інформації про параметри біомеханічних рухів атлетів у різних видах спорту.

Під час дослідно-аналітичної роботи були використані такі методи теоретичного дослідження: ідеалізації, формалізації, аксіоматичні, історичні і логічні, сходження від конкретного тощо. Крім цього, було використано власний досвід організації системи факультативних занять у ЗВО з одноборств.

Виклад основного матеріалу. Теоретичне дослідження організовано у два етапи (січень – серпень 2021 р.). У процесі дослідно-аналітичної роботи упродовж першого етапу дослідження (січень – квітень 2021 р.) створено науково-дослідну групу у такому складі: Ю. Паламарчук, С. Ільченко, І. Райтаровська, В. Артеменко, І. Овчарова, О. Хацаюка (провідні учені, тренери-дослідники), також здійснено аналіз науково-методичної, довідкової та спеціальної літератури. Крім цього, членами науково-дослідної групи (далі – НДГ) проведено моніторинг Інтернет-ресурсів у вибраному напрямі наукової розвідки.

Нами встановлено, що проблематика підготовки студентського спортивного резерву охоплює широке коло питань організаційного, методичного та наукового напрямів. Крім цього, вона тісно пов'язана з проблематикою управління багаторічної підготовкою атлетів у різних видах спорту, зокрема одноборствах, і передбачає:

– постійну модернізацію завдань, засобів, форм, методів та наукового інструментарію (технічних засобів навчання), необхідних для всебічного забезпечення багаторічної підготовки атлетів;

– динамічне зростання об'єму засобів загальної та спеціальної фізичної підготовки (функціональної підготовки) атлетів;

– використання на різних етапах багаторічної підготовки атлетів дозволених фармакологічних засобів (організація допінг-контролю з урахуванням рекомендацій компетентних контролюючих органів);

– збалансоване та науково обґрунтоване підвищення, а також збільшення інтенсивності навчально-тренувальних завдань;

– суворе дотримання принципу поступового підвищення тренувальних та змагальних навантажень.

Необхідно підкреслити, що система спортивного відбору базується на знаннях та закономірностях комплексу якостей, а також відповідних модельних характеристик, якими

володіють найсильніші атлети певного виду спорту. Проблематика спортивного відбору ускладнюється тим, що тренеру необхідно знати не лише про кінцеву модель переможця (чемпіона), але й про те, як формується спортивний ідеал, якими характеристиками він володіє на відповідному етапі багаторічної підготовки.

Варто також зауважити, що кожен організм індивіда (студента тощо) відповідно до законів спадковості, а також під впливом зовнішнього середовища розвивається індивідуально. Тому спортивний відбір має умовний характер. Досить складно у здобувачі вищої освіти першого року навчання розпізнати майбутнього чемпіона (переможця змагань різних рангів).

З огляду на вищевикладене в зазначених обставинах провідну роль відіграє саме досвідчений тренер, який, керуючись специфічними знаннями про вікові особливості організму індивіда, а також законами спортивного вдосконалення (враховуючи індивідуально-типологічні особливості), формує ключові компетентності в спортсменів, що забезпечує високі та стабільні показники змагальної діяльності.

У динаміці другого етапу дослідження (травень-серпень 2021 р.), відповідно до результатів, отриманих упродовж попереднього етапу, а також результатів низки попередніх досліджень, проведених провідними ученими та практиками [2; 4; 5; 8], членами НДГ встановлено, що в системі спортивного відбору одноборців доцільно використовувати сучасний науковий інструментарій (технічні засоби термінової інформації). Крім цього, доцільним є також комплексне використання (поєднання) традиційних засобів спортивного відбору з відповідним науковим інструментарієм, що потребує розроблення відповідної прикладної (комплексної) методики.

Відповідно до вищезазначеного, членам НДГ пропонується використовувати в системі спортивного відбору кандидатів у збірні команди ЗВО з одноборств:

1) комп'ютерну відеопрограму аналізу біомеханічних дій «Katsumoto» (далі – VKS «Katsumoto») [10];

2) універсальний методичний підхід для оцінки відеоматеріалу, що використовується під час підготовки одноборців [12].

Варто зауважити, що VKS «Katsumoto» [10] (автори розробники системи – В. Бізін, С. Стерведов, О. Хацаюк) може використовуватися в різних галузях: фізичному вихованні різних груп населення, спорті вищих досягнень, педагогіці, фізичній реабілітації, прикладній анімації, медицині, військовій справі тощо. Зазначена вище система біомеханічного аналізу забезпечує проведення порівняльного аналізу та корекції технічних дій, які виконують спортсмени в різних видах

Таблиця 1

№ з/п	Порядковий номер тесту, (зміст тестових завдань)	Рекомендації з практичного тестування (використання наукового інструментарію, універсальних методик)
Блок 1. Лікарський контроль		
1.1	Медичний огляд кандидатів у збірну команду ЗВО з одноборств фахівцями медичної служби (частини).	Проводиться у спеціалізованих закладах охорони здоров'я (залучаються лікарі спеціалісти, які здійснюють допуск осіб до занять у секціях з одноборств та інших видів спорту). Звітний матеріал – допуск до тренувань (довідка встановленої форми).
Блок 2. Психологічна стійкість		
2.1	Діагностика рівня сформованості в кандидатів до збірної команди ЗВО з одноборств психологічної стійкості до навчально-тренувальної та змагальної діяльності.	Тестування рекомендується проводити практичними психологами, або найбільш підготовленими викладачами-тренерами (тренерами з одноборств зі значним практичним досвідом). Під час психодіагностики використовувати такі методики (тести, методики тощо): 1) шкала депресії Бека; 2) методика диференціальної діагностики депресивних станів Цунга; 3) шкала Гамільтона для оцінки депресії (HDRS); 4) тест Спілбергера – Ханіна; 5) шкала Гамільтона для оцінки тривоги (HARS); 6) методика вимірювання рівня тривожності Тейлора; 7) опитувальник САН.
Блок 3. Фізична підготовленість		
3.1	Тестування рівня сформованості в кандидатів у збірну команду ЗВО з одноборств основних фізичних якостей: швидкості (біг на 100 м, або човниковий біг 4x100 м), сили (підтягування на перекладині, або підняття гирі вагою 24 кг), вибухової сили (підтягування на перекладині з ривками), спритності (виконання акробатичних вправ та елементів самострахування), витривалості (біг на 3000 м по пересіченій місцевості).	Контрольні випробування організовуються упродовж 1 дня. Спершу виконуються вправи на швидкість, спритність, силу. Наприкінці тестування проводиться контрольне випробування на витривалість. Слідкувати за технікою виконання контрольних нормативів. Оцінювання здійснювати відповідно до чинної нормативної бази (затвердженої у ЗВО, закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання чи вищому військовому навчальному закладі). Під час контрольних випробувань має бути присутній фахівець медичної служби (частини).
Блок 4. Спеціальна (функціональна) фізична підготовленість		
4.1	Тестування рівня сформованості в кандидатів у збірну команду ЗВО з одноборств техніко-тактичної підготовленості (виконання технічних дій прийомів за одиницю часу тощо). Визначення рівня сформованості параметрів активності та ефективності змагальних дій (обсягу атакуючих та захисних дій, кількості прийомів, різноманіття атакуючих та захисних прийомів, коефіцієнту активності, коефіцієнту надійності, середньої оцінки технічної дії, часу проведення атаки чи захисту, час переходу від захисту до атаки тощо).	Блоки 4, 5 об'єднані. Тестування здійснюється упродовж навчально-тренувального заняття упродовж 90 хв. Перед початком тестування провести підготовчу частину (розминку). Слідкувати за дотриманням заходів попередження травматизму. Під час розминки звертати увагу на тих, хто не встигає (не підготовлених кандидатів). Паралельно здійснювати відеофіксацію виконання кандидатами технічних дій. Наприкінці тестування виконати заминку. Результати контрольного тестування ввести у протокол.
Блок 5. Діагностично-інструментальний		
5.1	Тестування рівня сформованості в кандидатів у збірну команду ЗВО з одноборств: зусилля, яке розвивається при взаємодії з опорою (реакція опору), кутові переміщення в суглобах, прискорення загального центру маси та його біоланок, амплітуда та частота кидків, вибухова сила окремих м'язів, сила та швидкість кидків й інших технічних дій тощо).	Під час контрольного тестування використовувати сучасний науковий інструментарій: VKS «Katsumoto» [10] та універсальний методичний підхід для оцінки відеоматеріалу, що використовується у підготовці одноборців [12]. Отримані результати ввести у протокол контрольних випробувань. Підбити підсумки тестування. Визначити кращих. Довести результати контрольного тестування.
<p><i>Примітка: 1) оцінювання здійснюється методом експертної оцінки за 100-бальною шкалою; 2) кандидат зараховується до збірної команди за умови отримання не менше 78 балів (у сумі за 5 тестових блоків); 3) за кожен блок кандидат у збірну може набрати не більше 20 балів; 4) мінімальний прохідний бал за 2-4 блоки – 16; 5) допуск лікаря до занять у секції одноборств (Блок 1) автоматично оцінюється в 16 балів; 6) у разі негативного висновку лікарського контролю, кандидат до подальшого тестування не допускається; 7) на вибір тренерів (експертів) допускається до зарахування в збірну кандидатів, які набрали від 75 до 77 балів; 8) до складу експертів залучати від 2 до 5 кваліфікованих тренерів (спортсменів високої кваліфікації); 9) тестування здійснювати з дотриманням заходів попередження травматизму в присутності фахівців медичної служби; 10) результати тестування заносити в протокол; перед тестуванням провести інструктаж із заходів попередження травматизму (під розпис кандидатів); 11) тестування здійснювати за згодою кандидатів (їхніх батьків у разі неповноліття); 12) результати тестування доводити до всіх (перед строєм); 13) допускається повторне тестування не раніше ніж через 2 місяця з повторним проходженням лікарського контролю; 14) не допускається розголошення персональних даних (результатів лікарського контролю, діагнозу); 15) до складу «експертів» під час 2 блоку залучати практичних психологів; 16) 4 і 5 блоки контрольного тестування об'єднані, паралельно здійснювати відеозапис технічних дій із подальшою їх обробкою сучасним науковим інструментарієм.</i></p>		

Авторська розробка: Ю. Паламарчук, С. Ільченко, І. Райтаровська, В. Артеменко, І. Овчарова, О. Хацаюк

спорту, зокрема одноборствах. Крім цього, VKS «Katsumoto» [10] може здійснювати обчислення напрямку, швидкості та траєкторії руху досліджуваного об'єкта у тримірному (двомірному) просторі відповідно до результатів розкадрування досліджуваної технічної дії (комбінації технічних дій). Додаткове обладнання, яке забезпечує роботу зазначеного вище наукового інструментарію, закріплене в єдину систему через відповідний аналоговий інтерфейс, що дає змогу зчитувати інформацію одночасно із 64 каналів у режимі реального часу. Основні робочі блоки зазначеної системи (модуль обчислення технічних параметрів рухів; модуль біомеханічних параметрів; модуль еталонних зразків технічних дій (комбінацій); модуль роботи з графічними файлами; модуль відображення та друку інформації) забезпечують стабільну та мобільну її працездатність у різних умовах дослідження (навчально-тренувального процесу одноборців різної спортивної кваліфікації).

Заключний блок другого етапу теоретичного дослідження передбачав розроблення методики відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з одноборств (на прикладі боротьби самбо) з використанням сучасних технічних засобів навчання (див. табл. 1).

Отже, поставлені перед нами завдання виконані, а головна мета дослідження досягнута.

Висновки і пропозиції. У результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено методику відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з одноборств (на прикладі боротьби самбо) з використанням сучасних технічних засобів навчання.

Розроблена нами комплексна методика складається з 5 тестових блоків: 1) лікарський контроль; 2) тестування психологічної стійкості; 3) тестування рівня сформованості основних фізичних якостей; 4) перевірка рівня сформованості спеціальної фізичної (функціональної) підготовленості; 5) діагностично-інструментальний блок. Крім цього, ми очікуємо, що запропонована нами методика сприятиме якісному відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з олімпійських та неолімпійських одноборств. Це своєю чергою забезпечить інтенсифікацію термінів досягнення одноборцями (студентами) максимального спортивного результату.

Членам науково-дослідної групи рекомендується впровадити отримані результати в систему спортивного відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти з одноборств із числа здобувачів вищої освіти молодших курсів. Перспективи подальших досліджень у вибраному напрямі наукової розвідки передбачають апробацію методики відбору кандидатів до збірних команд закладів вищої освіти зі специфічними умовами нав-

чання з боротьби самбо з використанням VKS «Katsumoto».

Список використаної літератури:

1. Арзютов Г.М. Теорія і методика поетапної підготовки спортсменів (на матеріалі дзюдо) : автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02, 13.00.04. Київ, 2000. 41 с.
2. Троянов К.В. Методика начальної підготовки по боротьбе самбо в процессе физического воспитания студентов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Москва, 2002. 193 с.
3. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и практические приложения : учебн. пособ. Киев : Олимпийская литература, 2004. 808 с.
4. Ананченко К.В., Хацаюк О.В., Загура Ф.І., Огньова Л.Ю. Вдосконалення техніко-тактичної підготовленості дзюдоїстів 17-18 років. *Єдиноборства*. 2020. № 2 (16). С. 4–13.
5. Волков В.М., Филин В.П. Спортивный отбор: учебн. пособ. Москва : «Физкультура и спорт», 1983. 176 с.
6. Дублібський А.В., Яценко А.В., Николаєнко В.В. Спортивный відбір у футболі : метод. рекомендації. Київ : Науково-методичний (технічний) комітет Федерації футболу України, 2003. 135 с.
7. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Загальна теорія підготовки спортсменів : метод. рекомендації. Тернопіль : ТНЕУ: Економічна думка, 2019. 73 с.
8. Задорожна О.Р., Бріскін Ю.А., Пітин М.П., Вовк І.В., Пестерніков В.В. Особливості системи відбору спортсменів-кандидатів у національну збірну команду України для участі в іграх олімпіад (на прикладі спортивних єдиноборств). *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2020. № 5 (Т. 5). С. 357–363.
9. Лапутін А.М., Гамалій В.В., Архипов О.А., Кашуба В.О., Носко М.О., Хабінець Т.О. Біомеханіка спорту : навч. посібн. Київ : Олімпійська література, 2005. 320 с.
10. Бизин В.П., Миргород Д.А., Хацаюк А.В. Технические средства обучения : учебн. пособ. Берлин (Германия) : Lambert Academic Publishing, 1998. С. 36–42.
11. Кіндзер Б.М. Ефективність застосування комп'ютерного програмно-апаратного комплексу «Омега-С» у тренувальному процесі по підготовці висококваліфікованих спортсменів в Кіокушинкай карате до змагань. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії*. 2015. № 1. С. 356–358.
12. Ананченко К.В., Хацаюк О.В. Новий методичний підхід для оцінки відеоматеріалу, що використовується при підготовці дзюдоїстів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2016. № 4 (54). С. 11–16.

Palamarchuk Yu., Ilchenko S., Raitarovska I., Artemenko V., Ovcharova I. Methods of selection of candidates for national teams of hei in martial arts using modern technical means of education

Today, the vast majority of higher education institutions have numerous martial arts sections (sambo, judo, karate, freestyle wrestling, Greco-Roman wrestling, mixed martial arts MMA, etc.). It should also be noted that in higher military educational institutions, higher education institutions with specific training conditions – martial arts are the basic subjects that ensure the formation of key professional competencies of future officers of the relevant institution of the security and defense sector of Ukraine. Taking into account the results of the analysis of scientific-methodical, reference and special literature it is established that the organization of the system of sports selection to the national teams of higher education institutions in martial arts (other sports) is insufficient scientific and methodological work, which requires further scientific research component of the chosen direction of research.

The main purpose of the study is to develop a methodology for selecting candidates for the national teams of higher education institutions in martial arts (on the example of sambo wrestling) using modern technical means of education. During the research and analytical work, the following methods of theoretical research were used: idealization, formalization, axiomatic, historical and logical, convergence from the concrete, and so on. In addition, we used our own experience in organizing a system of optional classes in higher education in martial arts.

As a result of the theoretical research, the members of the research group developed a method of selecting candidates for the national teams of higher education institutions in martial arts (on the example of sambo wrestling) using modern technical teaching aids. The complex technique developed by us consists of 5 test blocks: 1) medical control; 2) testing of psychological stability; 3) testing the level of formation of basic physical qualities; 4) checking the level of formation of special physical (functional) preparedness; 5) diagnostic and instrumental unit. In addition, we expect that our proposed methodology will contribute to the quality selection of candidates for the national teams of higher education institutions in Olympic and non-Olympic martial arts. This, in turn, will intensify the timeframe for teammates (students) to achieve maximum sports results. Prospects for further research in the chosen field of scientific research include testing the method of selection of candidates for the national teams of higher education institutions with specific training conditions in sambo with the use of VKS "Katsumoto".

Key words: *students, methods, sports selection, sports orientation, sports selection, system of long-term training, technical means.*